

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΣΤΗ ΨΥΧΟΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ & ΜΕΘΟΔΟ

ΨΥΧ·Η·

Ψυχοθεραπευτικό Κέντρο Ηράκλειου

Αυλώνος 8, Θέρισσο, Ηράκλειο
www.psychi.gr

Εισαγωγή

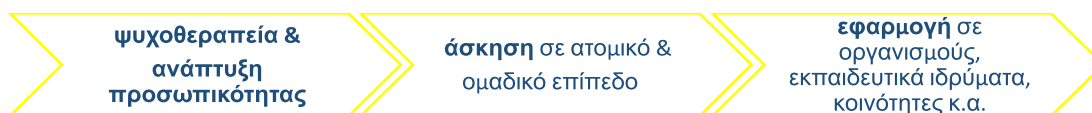
Το Ψυχοθεραπευτικό Κέντρο Ηρακλείου- ΨΥΧ.Η., ιδρύθηκε το 2017 και είναι μία κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση-Κοιν.Σ.Επ., που παρέχει υπηρεσίες ψυχικής υγείας.

Σκοπός του Κέντρου είναι η ανάπτυξη ή/και η ενίσχυση της προσωπικότητας, καθώς και η δικτύωση του ατόμου, για να επιτευχθεί η αποτελεσματική ένταξή του στο συνεχώς εξελισσόμενο κοινωνικό πλαίσιο της χώρας.

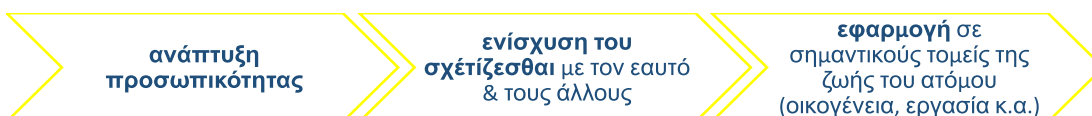
Μεταξύ άλλων υπηρεσιών που παρέχονται στο ΨΥΧ.Η. και εξυπηρετούν το βασικό σκοπό του, παρέχεται και η εκπαίδευση στη φιλοσοφία και στη μέθοδο του ψυχοδράματος, με πιστοποίηση από την FEPTO.

Η εκπαίδευση στη ψυχοδραματική μέθοδο και φιλοσοφία επιδιώκει να παρέχει:

- ❖ Ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο/δομή σε όσους/ες ασχολούνται στον ανθρωπιστικό τομέα και ειδικά στον τομέα της ψυχικής υγείας, ούτως ώστε να ασκήσουν τη μέθοδο ως θεραπευτικό και αυτογνωσιακό εργαλείο στο έργο τους.

- ❖ Την ανάπτυξη ή/και ενίσχυση των ικανοτήτων και δεξιοτήτων του ατόμου, ούτως ώστε να δρα και να λειτουργεί επαρκώς στις καταστάσεις και στις συνθήκες που αντιμετωπίζει.

Λίγα λόγια για το Ψυχόδραμα...

Κάθε άνθρωπος είναι μοναδικός, ξεχωριστός, πολύτιμος και αναγκαίος. Μοναδικές είναι και οι καταστάσεις που αντιμετωπίζει και μοναδικά τις βιώνει.

Το ψυχόδραμα είναι μια βιωματική ομαδική μέθοδος ανάπτυξης της προσωπικότητας που δίνει την ευκαιρία στο άτομο να εκφραστεί μέσω της πράξης και να ενισχύσει έτσι τις εγγενείς του δυνατότητες, να δημιουργήσει νέες, ώστε να μπορεί να ανταπεξέλθει με τον πιο ικανοποιητικό τρόπο στις καταστάσεις που το δυσκολεύουν ή φαντάζεται ότι θα το δυσκολέψουν.

Επιπλέον, οι δυνατότητες αυτές βοηθούν το άτομο να συνειδητοποιήσει και να αναπτύξει ρόλους που χρειάζεται και επιλέγει στη ζωή του.

Το ψυχόδραμα, ως τεχνική διείσδυσης στην προσωπικότητα του ατόμου, αφ' ενός ενισχύει τον αυθορμητισμό (ως απαραίτητο εργαλείο για πέρασμα στην πράξη) και την ανάπτυξη νέων ρόλων (ως τρόπο αντιμετώπισης καταστάσεων που προκύπτουν από σχέσεις, υπαρξιακές αναζητήσεις, κοινωνικούς ρόλους και καθημερινά ερεθίσματα) και αφ' ετέρου αποδυναμώνει ρόλους και συνήθειες που ταλαιπωρούν το άτομο και το εμποδίζουν να είναι ο εαυτός του.

Αυτή την ανάπτυξη επαγγέλλεται το ψυχόδραμα, η οποία σύμφωνα με τον ιδρυτή του τον Jacob L. Moreno (1889-1974) είναι απαραίτητη για μια υγιή ζωή.

Έτσι, η ψυχοδραματική αντίληψη και φιλοσοφία ζωής επικεντρώνεται στην ανάπτυξη υγιών πλευρών της προσωπικότητας και δίνει έμφαση στα πράγματα που ενθαρρύνουν το άτομο για ζωή.

Το ψυχόδραμα σήμερα εφαρμόζεται και σε χώρους εκπαιδευτικούς, εταιρικούς, ψυχικής υγείας, καθώς και σε ιδρύματα, φυλακές, νοσοκομεία και άλλους οργανισμούς.

Προσόντα Εισαγωγής Ενδιαφερόμενου/ης στην Εκπαιδευτική Ομάδα Ψυχοδράματος

Για να εγγραφεί κάποιος/α στην εκπαιδευτική ομάδα ψυχοδράματος, ως εκπαιδευόμενος/η ψυχοδραματιστής/τρια, χρειάζεται:

1. Το κατώτερο όριο ηλικίας του/της ενδιαφερόμενου/ης να είναι το 19ο έτος της ηλικίας του/της.
2. Ο/Η ενδιαφερόμενος/η να είναι είτε φοιτητής/τρια, είτε κάτοχος πτυχίου από δημόσιο ή ιδιωτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα, με διάρκεια εκπαίδευσης τουλάχιστον 3 έτη.
3. Ο/Η ενδιαφερόμενος/η να είναι απόφοιτος/η δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
Σε αυτή την περίπτωση, ολοκληρώνοντας το θεωρητικό πρόγραμμα εκπαίδευσης λαμβάνει μόνο Βεβαίωση Παρακολούθησης.

Γενικοί Κανόνες Πλαισίου Εκπαιδευτικής Ομάδας Ψυχοδράματος

- ❖ Η εκπαίδευση στη ψυχοδραματική μέθοδο και φιλοσοφία είναι τετραετής (4 έτη).
- ❖ Οι συναντήσεις της εκπαιδευτικής ομάδας ψυχοδράματος πραγματοποιούνται ένα Σαββατοκύριακο το μήνα, διάρκειας 16 ωρών (8/8).
- ❖ Η έναρξη των μαθημάτων ορίζεται τον Σεπτέμβριο και η λήξη τους τον Ιούλιο του τρέχοντος έτους (11μήνες).
- ❖ Ο/Η ενδιαφερόμενος/η που επιθυμεί να εκπαιδευτεί εγγράφεται ως εκπαιδευόμενος/η ψυχοδραματιστής/τρια στο Ψυχοθεραπευτικό Κέντρο Ηρακλείου- ΨΥΧ.Η..
- ❖ Η συμμετοχή του/της εκπαιδευόμενου/ης σε κάθε συνάντηση της εκπαιδευτικής ομάδας ψυχοδράματος είναι υποχρεωτική και απαραίτητη.
- ❖ Το σύνολο των επιτρεπόμενων απουσιών δεν θα πρέπει να ξεπερνά το 10% του συνόλου των ωρών της εκπαίδευσης.
- ❖ Η εκπαίδευση του/της εκπαιδευόμενου/ης ψυχοδραματιστή/τριας μπορεί να παραταθεί, εφόσον το κρίνει αναγκαίο ο/η εκπαιδευτής/τρια.
- ❖ Ο/Η εκπαιδευόμενος/η που διέκοψε τη συμμετοχή του/της από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, δύναται να συνεχίσει την εκπαίδευσή του/της αργότερα, εφόσον το επιθυμεί, συμπληρώνοντας τις υπολειπόμενες ώρες του προγράμματος εκπαίδευσης από τη στιγμή της αποχώρησής του.
- ❖ Ο/Η εκπαιδευόμενος/η που διέκοψε τη συμμετοχή του/της από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, δεν δύναται να συνεχίσει την εκπαίδευσή του/της, εάν αποχώρησε για ηθικούς και δεοντολογικούς λόγους ή εάν ο/η εκπαιδευτής/τριας ψυχοδράματος έκρινε την αποχώρησή του αναγκαία.
- ❖ Ο/Η εκπαιδευόμενος/η θα έχει ολοκληρώσει την εκπαίδευσή του/ης στη φιλοσοφία και μέθοδο του ψυχοδράματος, εφόσον έχει εκπληρώσει τις παρακάτω υποχρεώσεις.

Πίνακας 1.: Υποχρεώσεις προγράμματος εκπαίδευσης στη φιλοσοφία και μέθοδο του ψυχοδράματος

A/A	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	ΩΡΕΣ
1	Βιωματική εμπειρία με τη μέθοδο	300
2	Θεωρία και τεχνικές	250
3	Εκπαίδευση στον συντονισμό	300
4	Εποπτείες	200
5	Άλλες συναφείς με τη μέθοδο δραστηριότητες	120
6	Πρακτική άσκηση	200
Σύνολο ωρών		1370

- ❖ Μετά την ολοκλήρωση όλων των υποχρεώσεων της θεωρητικής/βιωματικής εκπαίδευσης του/της εκπαιδευόμενου/ης και εφόσον εκπονήσει την τελική του/της εργασία και κριθεί επιτυχών/ουσα από την τριμελή επιτροπή εξεταστών, ο/η εκπαιδευόμενος/η λαμβάνει τον τίτλο του/της ψυχοδραματιστή/τριας, με πιστοποίηση από τη **Federation of European Psychodrama Training Organisations (FEPTO)**.

Ψυχοδραματική Φιλοσοφία & Μέθοδοι Εκπαίδευσης Εκπαιδευτικής Ομάδας Ψυχοδράματος

Ο τρόπος εκπαίδευσης και το περιεχόμενο της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών ομάδων ψυχοδράματος, που διεξάγονται στο ΨΥΧ.Η., ακολουθούν την φιλοσοφία που έχει διδάξει ο ιδρυτής της ψυχοδραματικής μεθόδου **Jacob L. Moreno** και ο μαθητής του **Max G. Clayton**, σε ένα **πλαίσιο υπαρξιακό, προσωποκεντρικό και ψυχοκοινωνικό**.

Έτσι, η μέθοδος που εφαρμόζεται στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της εκπαιδευτικής ομάδας ψυχοδράματος είναι κυρίως **βιωματική** σε συνδυασμό με άλλες μεθόδους εκπαίδευσης όπως σεμινάρια, θεωρητική διδασκαλία κ.α..

Στάδια Εκπαίδευσης

A. Στάδιο προετοιμασίας

Σκοπός του σταδίου προετοιμασίας είναι η αξιολόγηση της ψυχικής ικανότητας του/της ενδιαφερόμενου/ης να ανταποκριθεί στην απαιτούμενη εκπαιδευτική διαδικασία και η αξιολόγηση από τον/την ίδιο/α της απόφασής του για την ένταξή του/ης στην εκπαιδευτική ομάδα ψυχοδράματος.

Διάρκεια σταδίου προετοιμασίας: Το στάδιο προετοιμασίας διαρκεί περίπου 3 μήνες.

Απαιτούμενες ενέργειες του σταδίου προετοιμασίας είναι:

1. Η συμμετοχή του/της ενδιαφερόμενου/ης σε συνέντευξη: Ο/Η ενδιαφερόμενος/η καλείται σε συνέντευξη από τον εκπαιδευτή ψυχοδραματιστή, στην οποία αξιολογείται το κίνητρο και η ικανότητά του να ανταποκριθεί στην εκπαίδευση &
2. Η συμμετοχή του/της ενδιαφερόμενου/ης σε βιωματική ομάδα ψυχοδράματος ενηλίκων και η συμπλήρωση τουλάχιστον 20 ωρών παρακολούθησης ως μέλος αυτής¹. Μέσα από τη συμμετοχή του/της σε βιωματική ομάδα ψυχοδράματος ενηλίκων, ο ενδιαφερόμενος/η:
 - i. Γνωρίζει τη δομή μίας ψυχοδραματικής συνάντησης (φάσεις: ζεστάματος, δράματος & μοιράσματος),
 - ii. Έρχεται σε επαφή με την εφαρμογή της μεθόδου και των τεχνικών που αξιοποιεί ο/η συντονιστής/τρια,
 - iii. Δοκιμάζει και βιώνει όσα εκτυλίσσονται μέσα από διάφορους ρόλους, όπως ο πρωταγωνιστής, το βοηθητικό εγώ κ.α. &
 - iv. Βιώνει όσα εκτυλίσσονται από τη θέση του μέλους.

Αναμενόμενα αποτελέσματα του σταδίου προετοιμασίας είναι:

¹ Εισαγωγικά σεμινάρια (workshops) ή/και ανοιχτές βιωματικές ομάδες ψυχοδράματος ενηλίκων πραγματοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια του τρέχοντος έτους.

- ✓ Η κατανόηση της φιλοσοφίας, της μεθόδου και των τεχνικών του ψυχοδράματος,
- ✓ Η κατανόηση του κώδικα δεοντολογίας της μεθόδου του ψυχοδράματος,
- ✓ Η εξοικείωση με τη βιωματική μέθοδο & εφαρμογή,
- ✓ Η έναρξη της προσωπικής θεραπευτικής διεργασίας & της διαχείρισης προσωπικών προκλήσεων,
- ✓ Η ενίσχυση των προσωπικών & κοινωνικών του/της δεξιοτήτων,
- ✓ Η ενίσχυση του τρόπου έκφρασης και του τρόπου να σχετίζεται με τον εαυτό του/της και τους άλλους &
- ✓ Η ενίσχυση της δέσμευσής του.

B. Αρχικό Στάδιο Εκπαίδευσης

Σκοπός του αρχικού σταδίου εκπαίδευσης είναι διδασκαλία και η εκμάθηση της φιλοσοφίας, της μεθόδου και των τεχνικών του ψυχοδράματος καθώς και η προσωπική ανάπτυξη του/της εκπαιδευόμενου/ης.

Διάρκεια αρχικού σταδίου εκπαίδευσης: Το αρχικό στάδιο εκπαίδευσης διαρκεί 2 εκπαιδευτικά έτη (22μήνες/450 ώρες).

Απαιτούμενες ενέργειες αρχικού σταδίου εκπαίδευσης:

1. Η συμμετοχή του/της εκπαιδευόμενου/ης σε κάθε συνάντηση της εκπαιδευτικής ομάδας ψυχοδράματος είναι υποχρεωτική και απαραίτητη &
2. Η ενεργό συμμετοχή του/της εκπαιδευόμενου/ης σε κάθε συνάντηση της εκπαιδευτικής ομάδας ψυχοδράματος είναι επιθυμητή και αναγκαία.

Μέθοδοι αρχικού σταδίου εκπαίδευσης:

- ❖ **Διδασκαλία βασικών θεωριών:** θεωρία και τεχνικές του Jacob L. Moreno, θεωρία των ρόλων του Max G. Clayton, της δυναμικής ομάδων, των συστημάτων, των μηχανισμών άμυνας ομάδων (π.χ. games, subgroups κ.α.), του κώδικα δεοντολογίας κ.α.,
- ❖ **Διδασκαλία ψυχοδραματικών τεχνικών & εργαλείων:** κοινωνιομετρία, στάδια δράματος, ρόλοι, τεχνική συνέντευξης, τεχνική ζεστάματος, εκδραμάτιση ονείρων κ.α.,
- ❖ **Ψυχοεκπαιδευτικά και αυτοτελή θεματικά σεμινάρια:** εστιασμένα στην υγιή ανάπτυξη του ατόμου, τα οποία πραγματοποιούνται από τον/την εκπαιδευτή/τρια ή/και τους συνεργάτες του ΨΥΧ.Η.,
- ❖ **Άλλες συναφείς δραστηριότητες,** στις οποίες ενθαρρύνεται να συμμετέχει ο/η εκπαιδευόμενος/η:
 - i. Συντονισμοί εκπαιδευτικής ομάδας ψυχοδράματος **από προσκεκλημένους εξωτερικούς συνεργάτες πιστοποιημένους εκπαιδευτές της FEPTO,**
 - ii. **Διεξαγωγή** θεραπευτικών μαραθώνιων, εισαγωγικών σεμιναρίων ή/και ανοιχτών βιωματικών ομάδων ψυχοδράματος ενηλίκων που πραγματοποιούνται από τους συνεργάτες του ΨΥΧ.Η.,

- ❖ **Εξάσκηση εκπαιδευόμενων ψυχοδραματιστών μέσω ατομικών και ομαδικών εργασιών:** μελέτες περίπτωσης δράματος, ανάλυση σταδίων δράματος, ανάλυση σταδίων ζεστάματος, αναγνώριση και ανάλυση ρόλων, εύρεση κεντρικού θέματος ομάδας κ.α. &
- ❖ **Μελέτη προτεινόμενης ελληνικής και ξενόγλωσσας βιβλιογραφίας².**

Αναμενόμενα αποτελέσματα του σταδίου προετοιμασίας είναι:

- ✓ Η κατανόηση της θεωρητικής και πρακτικής αντίληψης της φιλοσοφίας και της μεθόδου του ψυχοδράματος,
- ✓ Η κατανόηση του κώδικα δεοντολογίας της μεθόδου του ψυχοδράματος,
- ✓ Η ενεργή εμπλοκή του/της εκπαιδευόμενου ψυχοδραματιστή/τριας ως μέλος της εκπαιδευτικής ομάδας σε ρόλους πρωταγωνιστή, βοηθητικών μελών και κοινού,
- ✓ Η προσωπική επεξεργασία και διαχείριση των ψυχικών και σχεσιακών δυσκολιών του/της εκπαιδευόμενου/ης ψυχοδραματιστή/τριας,
- ✓ Η ενίσχυση των προσωπικών & κοινωνικών του/της δεξιοτήτων,
- ✓ Η ενίσχυση του τρόπου έκφρασης και του τρόπου που σχετίζεται με τον εαυτό του/της και τους άλλους,
- ✓ Η διαμόρφωση φιλοσοφίας και στάσης ζωής &
- ✓ Η προετοιμασία του/της εκπαιδευόμενου/ης ψυχοδραματιστή/τριας για τη δημιουργία ψυχοδραματικής βιωματικής ομάδας, στο πλαίσιο πρακτικής άσκησης.

² Για περισσότερες πληροφορίες ανατρέξτε στην ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γ. Δεύτερο Στάδιο Εκπαίδευσης

Σκοπός του δεύτερου σταδίου εκπαίδευσης είναι η διδασκαλία και η εξάσκηση του/της εκπαιδευόμενου/ης στον αυτόνομο συντονισμό, η προσωπική ανάπτυξή του/της και η ολοκλήρωση όλων των απαιτούμενων υποχρεώσεων της θεωρητικής εκπαίδευσης.

Διάρκεια δεύτερου σταδίου εκπαίδευσης: Το δεύτερο στάδιο εκπαίδευσης διαρκεί 2 εκπαιδευτικά έτη (22μήνες/920 ώρες).

Απαιτούμενες ενέργειες δεύτερου σταδίου εκπαίδευσης:

1. Η συμμετοχή του/της εκπαιδευόμενου/ης σε κάθε συνάντηση της εκπαιδευτικής ομάδας ψυχοδράματος είναι υποχρεωτική και απαραίτητη,
2. Η ενεργό συμμετοχή του/της εκπαιδευόμενου/ης σε κάθε συνάντηση της εκπαιδευτικής ομάδας ψυχοδράματος είναι επιθυμητή και αναγκαία,
3. Η δημιουργία και ο συντονισμός βιωματικής ομάδας ψυχοδράματος ή/και η πραγματοποίηση ατομικού ψυχοδράματος, υπό την εποπτεία συνεργατών του ΨΥΧ.Η., κατόπιν συνεννόησης με τον/την εκπαιδευτή/τρια της εκπαιδευτικής ομάδας ψυχοδράματος³ &
4. Η συγγραφή τελικής εργασίας σχετικής με τη φιλοσοφία και τη μέθοδο του ψυχοδράματος, υπό την εποπτεία συνεργατών του ΨΥΧ.Η., κατόπιν συνεννόησης με τον/την εκπαιδευτή/τρια της εκπαιδευτικής ομάδας ψυχοδράματος⁴.

Μέθοδοι δεύτερου σταδίου εκπαίδευσης:

- ❖ **Συνεχής διδασκαλία βασικών θεωριών:** θεωρία και τεχνικές του Jacob L. Moreno, θεωρία των ρόλων του Max G. Clayton, της δυναμικής ομάδων, των συστημάτων και των μηχανισμών άμυνας ομάδων (π.χ. games, subgroups κ.α.), του κώδικα δεοντολογίας κ.α.,
- ❖ **Συνεχής διδασκαλία ψυχοδραματικών τεχνικών & εργαλείων:** κοινωνιομετρία, στάδια δράματος, ρόλοι, τεχνική συνέντευξης, τεχνική ζεστάματος, εκδραμάτιση ονείρων κ.α.,

³ Για περισσότερες πληροφορίες ανατρέξτε στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

⁴ Για περισσότερες πληροφορίες ανατρέξτε στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΤΕΛΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- ❖ **Πρακτική διδασκαλία:** συντονισμού δράματος, αξιοποίησης κατάλληλων τεχνικών και εργαλείων, διαχείρισης δυναμικής ομάδας, συγγραφής αναφορών συντονισμού (reports), κώδικα δεοντολογίας, ατομικού ψυχοδράματος,
- ❖ **Εξάσκηση εκπαιδευόμενων ψυχοδραματιστών μέσω συντονισμών και διαχείρισης ομάδας,** στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής ομάδας,
- ❖ **Δημιουργία και συντονισμός βιωματικής ομάδας ψυχοδράματος ή/και ατομικού ψυχοδράματος,** στο πλαίσιο πρακτικής άσκησης,
- ❖ **Εξάσκηση εκπαιδευόμενων ψυχοδραματιστών μέσω ατομικών και ομαδικών εργασιών:** μελέτες περίπτωσης δράματος, ανάλυση σταδίων δράματος, ανάλυση σταδίων ζεστάματος, αναγνώριση και ανάλυση ρόλων, εύρεση κεντρικού θέματος ομάδας, συγγραφή αναφορών συντονισμού (reports) κ.α.
- ❖ **Μελέτη και εκπόνηση τελικής ατομικής εργασίας** σχετικής με τη φιλοσοφία και τη μέθοδο του ψυχοδράματος,
- ❖ **Εποπτείες:** συντονισμών σε ομαδικό επίπεδο στην εκπαιδευτική ομάδα ψυχοδράματος, σχεδιασμού και συντονισμού βιωματικής ομάδας ψυχοδράματος ή/και ατομικού ψυχοδράματος και τελικής εργασίας,
- ❖ **Άλλες συναφείς δραστηριότητες,** στις οποίες ενθαρρύνεται να συμμετέχει ο/η εκπαιδευόμενος/η:
 - i. Συντονισμοί εκπαιδευτικής ομάδας ψυχοδράματος **από προσκεκλημένους εξωτερικούς συνεργάτες πιστοποιημένους εκπαιδευτές της FEPTO,**
 - ii. **Διεξαγωγή** θεραπευτικών μαραθώνιων, εισαγωγικών σεμιναρίων ή/και ανοιχτών βιωματικών ομάδων ψυχοδράματος ενηλίκων που πραγματοποιούνται από τους συνεργάτες του ΨΥΧ.Η.,
 - iii. Βιωματικές ομάδες ψυχοδράματος, ως μέλη ή βοηθοί συντονιστή, **υπό τον συντονισμό εκπαιδευόμενων ψυχοδραματιστών,** στο πλαίσιο της πρακτικής τους άσκησης,
 - iv. **Ψυχοεκπαιδευτικά και θεματικά αυτοτελή σεμινάρια:** εστιασμένα στην υγιή ανάπτυξη του ατόμου, τα οποία πραγματοποιούνται από τον/την εκπαιδευτή/τρια ή/και τους συνεργάτες του ΨΥΧ.Η. ,
- ❖ **Εστιασμένες αυτοτελείς συναντήσεις σε θέματα έρευνας,** από εξειδικευμένους πιστοποιημένους εκπαιδευτές της FEPTO &
- ❖ **Μελέτη προτεινόμενης ελληνικής και ξενόγλωσσας βιβλιογραφίας,** καθώς και εργασίες ψυχοδραματιστών/τριων από προηγούμενες εκπαιδευτικές ομάδες.

Αναμενόμενα αποτελέσματα του σταδίου προετοιμασίας είναι:

- ✓ Η ολοκλήρωση της θεωρητικής και πρακτικής εκπαίδευσης στη μέθοδο του ψυχοδράματος,
- ✓ Η εφαρμογή της ψυχοδραματικής φιλοσοφίας και πρακτικής,
- ✓ Η εφαρμογή του κώδικα δεοντολογίας της μεθόδου του ψυχοδράματος,
- ✓ Η διαμόρφωση κουλτούρας συνεχούς αναζήτησης εποπτείας,
- ✓ Η ενίσχυση των προσωπικών & κοινωνικών του/της δεξιοτήτων,
- ✓ Η ενίσχυση του τρόπου έκφρασης και του τρόπου να σχετίζεται με τον εαυτό του/της και τους άλλους,
- ✓ Η ενίσχυση της αυτοπεποίθησης του/της εκπαιδευόμενου/ης να ασκήσει τη φιλοσοφία και τη μέθοδο του ψυχοδράματος ως πλαίσιο και εργαλείο στην επαγγελματική του σταδιοδρομία και στους τομείς της ζωής του &
- ✓ Η προετοιμασία και ετοιμότητα του/της εκπαιδευόμενου/ης για την αξιολόγηση και την πιστοποίησή του/της ως ψυχοδραματιστή/τρια.

Δ. Στάδιο Αξιολόγησης & Πιστοποίησης

Σκοπός του σταδίου αξιολόγησης και πιστοποίησης είναι η αξιολόγηση του/της εκπαιδευόμενου/ης στη κατανόηση και εφαρμογή της φιλοσοφίας και της μεθόδου του ψυχοδράματος, καθώς και η απόκτηση της πιστοποίησής του/της ως ψυχοδραματιστή/τρια.

Προϋποθέσεις αξιολόγησης

1. Ο/Η εκπαιδευόμενος/η να έχει ολοκληρώσει το πρόγραμμα θεωρητικής και πρακτικής εκπαίδευσης του ψυχοδράματος, καθώς και τις απαιτούμενες υποχρεώσεις του/της &
2. Ο/Η εκπαιδευόμενος/η να έχει κριθεί ικανός/η και έτοιμος/η, κατόπιν συνεννόησης με τον/την εκπαιδευτή/τρια της εκπαιδευτικής του/της ομάδας να εξεταστεί στη μέθοδο του ψυχοδράματος.

Διαδικασία Αξιολόγησης Εκπαιδευόμενου/ης Ψυχοδραματιστή/τριας

- ❖ Εφόσον ο/η εκπαιδευόμενος/η έχει κριθεί ικανός/η και έτοιμος/η για εξέταση στη μέθοδο του ψυχοδράματος, ο/η εκπαιδευτής/τρια της ομάδας προσκαλεί πιστοποιημένους εκπαιδευτές της FEPTO για την αξιολόγησή του,
- ❖ Ο/Η εκπαιδευτής/τρια σε συνεργασία με τους προσκεκλημένους πιστοποιημένους εκπαιδευτές της FEPTO προγραμματίζουν την ημερομηνία εξέτασης, η οποία στη συνέχεια κοινοποιείται στους/στις εκπαιδευόμενους/ες και στον/στην εξεταζόμενο/η,
- ❖ Ο/Η εκπαιδευτής/τρια ενημερώνει εγκαίρως τον/την εξεταζόμενο/η για το χρηματικό ποσό της εξέτασης και μεριμνά για την εξόφλησή του,
- ❖ Ο/Η εκπαιδευόμενος/η αξιολογείται από την τριμελή επιτροπή πιστοποιημένων εξεταστών της FEPTO:
 - ✓ Στον αυτόνομο συντονισμό της εκπαιδευτικής ομάδας ψυχοδράματος, διάρκειας 1,5 ώρας &
 - ✓ Στην αξιολόγηση του πάνω στον τρόπο συντονισμού του και στα δυνατά και αδύναμα σημεία του.

Πιστοποίηση Ψυχοδραματιστή/τριας

Εφόσον ο/η εκπαιδευόμενος/η ψυχοδραματιστής/τρια έχει ολοκληρώσει με επιτυχία την αξιολόγησή του, λαμβάνει από το ΨΥΧ.Η. τα παρακάτω:

- ✓ Βεβαίωση ολοκλήρωσης ψυχοδραματικής εκπαίδευσης,
- ✓ Βεβαίωση εξέτασης πρακτικού συντονισμού ψυχοδράματος,
- ✓ Βεβαίωση εκπόνησης πτυχιακής &
- ✓ Δίπλωμα πιστοποίησης ψυχοδραματιστή/τριας αναγνωρισμένο από τη FEPTO

Επαγγελματική Ταυτότητα Ψυχοδραματιστή/τριας

Ο/Η εκπαιδευόμενος/η που έχει κριθεί επιτυχώς στις εξετάσεις, από τους εκπαιδευτές της FEPTO και έχει λάβει τα αντίστοιχα έγγραφα πιστοποιήσεων:

- ✓ Φέρει έναν διεθνώς αναγνωρισμένο τίτλο του/της ψυχοδραματιστή/τριας,
- ✓ Έχει κριθεί ικανός/η να συντονίζει ομάδες και να πραγματοποιεί ατομικό ψυχόδραμα εφαρμόζοντας τη φιλοσοφία και τη μέθοδο,
- ✓ Επιπλέον, οι επαγγελματίες ψυχικής υγείας φέρουν τον τίτλο του ψυχοθεραπευτή/τριας (ψυχοδραματικού ψυχοθεραπευτή),
- ✓ Έχει κριθεί ικανός/η να αναγνωρίζει, να εφαρμόζει και να διαφυλάσσει τον κώδικα δεοντολογίας και αντίστοιχα να διαχειρίζεται κατάλληλα τα ηθικά ζητήματα που προκύπτουν,
- ✓ Έχει κριθεί ικανός/η να αναστοχάζεται, να αναγνωρίζει, να συνειδητοποιεί και να διαχειρίζεται προσωπικές του προκλήσεις,
- ✓ Έχει συμπεριλάβει στη φιλοσοφία και στη στάση ζωής του/της τη δέσμευσή του/της για προσωπική ανάπτυξη και δια βίου μάθηση &
- ✓ Έχει συμπεριλάβει στη φιλοσοφία και στη στάση ζωής του/της την κουλτούρα της εποπτείας από έμπειρους/ες συναδέλφους/ισσες.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Recommended reading:

English

- ❖ Aichinger, A., & Holl, W. (2017). *Group therapy with children: psychodrama with children*. Springer.
- ❖ Baim, C., Burmeister, J., & Maciel, M. (Eds.). (2013). *Psychodrama: Advances in theory and practice*. Routledge.
- ❖ Blatner, A. (Ed.). (2019). *Action explorations: using psychodramatic methods in non-therapeutic settings*. Routledge.
- ❖ Carnabucci, K. (2014). *Show and tell psychodrama: Skills for therapists, coaches, teachers, leaders*. Nusanto Publishing.
- ❖ Chesner, A. (Ed.). (2019). *One-to-one psychodrama psychotherapy: Applications and technique*. Routledge.
- ❖ Karp, M., Holmes, P., & Tauvon, K. B. (Eds.). (1998). *The handbook of psychodrama*. Psychology Press.
- ❖ Moreno, J. L. (1953). *Who shall survive? Foundations of sociometry, group psychotherapy and socio-drama*.
- ❖ Moreno, J. L. (1957). *The first book on group psychotherapy*. Lulu.
- ❖ Moreno, J. L., & Moreno, Z. T. (1975). *Psychodrama; Second Volume: Foundations of Psychotherapy*. Beacon Press.
- ❖ Moreno, J. L. (2010). *The theatre of spontaneity*. Lulu.
- ❖ Nève-Hanquet, C., Llanwarne, K., & Crespel, A. (2019). *Facilitating Collective Intelligence: A Handbook for Trainers, Coaches, Consultants and Leaders*. Routledge.
- ❖ Nolte, J. (2019). *J.L Moreno and the psychodramatic method: On the practice of psychodrama*. Routledge.

Greek

- ❖ Clayton, M. G. (2012). *Η θεωρία των ρόλων στο Ψυχόδραμα*. (Κ. Λέτσιοις, Επιμ.). Αθήνα: Εκδόσεις Καλλιγράφος.
- ❖ Λέτσιοις, Κ. (2011). *Ψυχόδραμα: Η επιστήμη της ομάδας στην ψυχοθεραπευτική προοπτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

Στο τρίτο έτος εκπαίδευσης ο/η εκπαιδευόμενος/η ενθαρρύνεται να δημιουργήσει και να συντονίσει βιωματική ομάδα ψυχοδράματος, στο πλαίσιο της πρακτικής του/της άσκησης.

Κριτήρια πρακτικής άσκησης

Ο/Η εκπαιδευόμενος θα πρέπει:

- i. Να έχει κατανοήσει τη θεωρητική βάση στη μέθοδο του ψυχοδράματος (διάρκεια 2 ετών),
- ii. Να έχει εξοικειωθεί με τη μέθοδο του ψυχοδράματος,
- iii. Να έχει εξασκηθεί στον συντονισμό,
- iv. Να εφαρμόζει τον κώδικα δεοντολογίας &
- v. Να έχει επιλέξει επόπτη/τρια για την επίβλεψη της πρακτικής του άσκησης, κατόπιν συνεννόησης με τον/την εκπαιδευτή/τρια της ομάδας.

Πληροφορίες και οδηγίες άσκησης πρακτικής

- ❖ Ο/Η εκπαιδευόμενος/η μπορεί να επιλέξει για επόπτη/τρια είτε τον/την εκπαιδευτή/τρια της εκπαιδευτικής του/της ομάδας είτε κάποιο/α συνεργάτη του ΨΥΧ.Η., κατόπιν συνεννόησης με τον/την εκπαιδευτή/τρια του/της.

Ο/Η εκπαιδευόμενος σε συνεργασία με τον/την επόπτη/τρια θα πρέπει να επιλέξει το είδος της ομάδας που θέλει να δημιουργήσει και το κοινό στο οποίο απευθύνεται (π.χ. παιδιά, έφηβοι ή/και ενήλικες).

Καθ' όλη τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, ο/η εκπαιδευόμενος/η βρίσκεται σε συνεχή εποπτεία για τον σχεδιασμό, τον συντονισμό, την εφαρμογή του κώδικα δεοντολογίας και την προσωπική και επαγγελματική του/της ανάπτυξη.

Η αναζήτηση και πραγματοποίηση συστηματικής εποπτείας αποτελεί ευθύνη του/της εκπαιδευόμενου/ης και απαιτούμενο του εκπαιδευτικού προγράμματος.

- ❖ Στο πλαίσιο πρακτικής άσκησης μπορούν να δημιουργηθούν ψυχοεκπαιδευτικές ομάδες, στις οποίες θα εφαρμόζεται η μέθοδος του ψυχοδράματος, ανοιχτές συναντήσεις γνωριμίας για το ψυχόδραμα (workshops), βιωματικές ομάδες ψυχοδράματος ή/και ατομικό ψυχόδραμα.
- ❖ Ο συντονισμός βιωματικής ομάδας ψυχοδράματος δύναται να διεξαχθεί είτε από τον/την εκπαιδευόμενο/η, ως αποκλειστικό/η συντονιστή/τρια, είτε σε συνεργασία με συνεκπαιδευόμενό/η του/της ή απόφοιτο/η ψυχοδραματιστή/τρια, σε ρόλο βοηθού ή συντονιστή/τρια εναλλάξ.

- ❖ Ο/Η εκπαιδευόμενος/η έχει την ευθύνη της εύρεσης του χώρου στον οποίο θα πραγματοποιούνται οι συναντήσεις.
Ο χώρος διεξαγωγής των ομάδων θα πρέπει να είναι ασφαλής, προσεγμένος, εξοπλισμένος (π.χ. καρέκλες, βοηθητικά αντικείμενα κ.α.) και καθαρός.
- ❖ Αφού έχει διευθετήσει όλα τα παραπάνω, ο/η εκπαιδευόμενος/η κινητοποιείται για να προσκαλέσει μέλη με σκοπό την δημιουργία ομάδας.
- ❖ Μετά το πέρας της πρακτικής άσκησης, ο/η εκπαιδευόμενος δύναται να διατηρήσει τον συντονισμό της βιωματική ομάδας ψυχοδράματος που έχει διαμορφώσει αυτό διάστημα της πρακτικής του/της άσκησης και εφόσον τα μέλη της συνεχίζουν να το επιθυμούν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΤΕΛΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Πληροφορίες, οδηγίες και κριτήρια συγγραφής τελικής εργασίας:

- ❖ Ο/Η εκπαιδευόμενος/η επιλέγει επόπτη/τρια για την συγγραφή της τελικής του/της εργασίας.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/η μπορεί να επιλέξει για επόπτη/τρια είτε τον/την εκπαιδευτή/τρια της εκπαιδευτικής του/της ομάδας, είτε κάποιο/α συνεργάτη του ΨΥΧ.Η., κατόπιν συνεννόησης με τον/την εκπαιδευτή/τρια του/της.

Καθ' όλη τη διάρκεια της συγγραφής, ο/η εκπαιδευόμενος/η βρίσκεται σε συνεχή εποπτεία για την διαμόρφωση και διατύπωση του περιεχομένου της εργασίας, την εφαρμογή του κώδικα δεοντολογίας και την διαχείριση ηθικών ζητημάτων, καθώς και την προσωπική και επαγγελματική του/της ανάπτυξη.

Η αναζήτηση και πραγματοποίηση συστηματικής εποπτείας αποτελεί ευθύνη του/της εκπαιδευόμενου/ης και απαιτούμενο του εκπαιδευτικού προγράμματος.

- ❖ Ο/Η εκπαιδευόμενος/η επιλέγει το θέμα της τελικής του/της εργασίας.

Το θέμα της τελικής εργασίας θα πρέπει είναι σχετικό με τη φιλοσοφία και τη μέθοδο του ψυχοδράματος και να προκαλεί το ενδιαφέρον του/της εκπαιδευόμενου/ης.

- ❖ Η τελική εργασία θα πρέπει να έχει τη μορφή ενός επιστημονικού άρθρου.

- ❖ Η έκταση της τελικής εργασίας θα πρέπει να κυμαίνεται από 7.000 έως 13.000 λέξεις.

- ❖ Στο περιεχόμενο της θα πρέπει να περιλαμβάνεται η θεωρητική βάση της φιλοσοφίας και της μεθόδου του ψυχοδράματος, η κλινική περιγραφή και η έρευνα σχετική με το θέμα επιλογής.

- ❖ Τα ηθικά ζητήματα θα πρέπει να λαμβάνονται πάντοτε υπόψιν, όπως και η τήρηση του κώδικα δεοντολογίας.

- ❖ Η δομή της τελικής εργασίας θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- Εξώφυλλο
- Περιεχόμενα
- Εισαγωγή
- Κύριο Μέρος (Κεφάλαιο/υποκεφάλαιο πρώτο, δεύτερο κ.α.)
- Έρευνα
- Αποτελέσματα
- Συμπεράσματα
- Βιβλιογραφία
- Παραρτήματα

- ❖ Το περιεχόμενο της εργασίας αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία του συγγραφέα και του Ψυχοθεραπευτικού Κέντρου ΨΥΧ.Η. και προστατεύεται από τους νόμους περί πνευματικής ιδιοκτησίας (Νόμος 2121/1993 και κανόνες Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα).

Ενδεικτικοί τίτλοι & θέματα τελικών εργασιών

- ❖ Ο συμβολισμός στο ψυχόγραμμα «Η σημασία της σύνδεσης του πρωταγωνιστή με τα σύμβολα κατά τη διάρκεια της ψυχοδραματικής διαδικασίας».
 - ❖ Οι προκλήσεις του συντονιστή κατά τη διάρκεια της Ψυχοδραματικής συνάντησης ως ευκαιρίες ανάπτυξης και εξέλιξης του ίδιου και της ομάδας.
 - ❖ «Η Καταλληλότητα της παρέμβασης κατά τη διάρκεια της Ψυχοδραματικής συνάντησης».
 - ❖ Η επιλογή του πρωταγωνιστή κατά τη διάρκεια της ψυχοδραματικής διαδικασίας.
 - ❖ Ανάλυση περίπτωσης.
 - ❖ Η λειτουργία του συντονιστή στα στάδια της ψυχοδραματικής διαδικασίας.
 - ❖ Ο ρόλος του βοηθητικού εγώ στο ψυχόγραμμα.
- Κ.α.